

Otázka: Speciální pedagogika

Předmět: Pedagogika

Přidal(a): Rhoky

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (psychopedie, somatopedie, surdopedie, logopedie, tyflopédie, etopedie).

SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

- soustava oborů speciální pedagogiky – vychází z principů obecné pedagogiky a základních znalostí fungování lidského těla včetně jeho psychických funkcí
- zahrnuje jak výchovu a vzdělávání dětí, žáků a studujících se zdravotním postižením a zdravotním oslabením, tak výchovu a vzdělávání nadaných dětí, žáků a studujících a jejich kombinace
- cíle speciální pedagogiky jako vědního oboru se zaměřují zejména na:
 - teorii a praxi výchovy a vzdělávání lidí se zdravotním a sociálním znevýhodněním
 - teorii a praxi výchovy a vzdělávání lidí nadaných a talentovaných
 - pracovní a společenské možnosti a uplatnění lidí se zdravotním a sociálním znevýhodněním a lidí nadaných a talentovaných
 - řešení výzkumných témat oboru
- Pojem “speciální pedagogika” je zpravidla užíván ve dvojitým smyslu:
 - V širším smyslu k označení každé pedagogiky vzhledem k pedagogice obecné, která je specificky zaměřena například na věk (pedagogika dětí, pedagogika mládeže, pedagogika seniorů ad.) nebo předmět.
 - V užším smyslu jako věda o zákonitostech výchovy a vzdělávání člověka od narození do stáří, který z důvodu zdravotního nebo sociálního znevýhodnění či z důvodu mimořádného nadání a talentu vyžaduje těmto situacím odpovídající výchovně-vzdělávací přístupy a prostředky.

Strukturace speciální pedagogiky

- nejznámější typ strukturace speciální pedagogiky se zaměřuje na jednotlivé cílové skupiny speciální pedagogiky podle druhu konkrétního zdravotního či sociálního znevýhodnění, méně je rozvinuta speciální pedagogika v oblasti výchovy a vzdělávání lidí talentovaných a nadaných

Klasické členění speciální pedagogiky obsahuje následující oborové disciplíny speciální pedagogiky:

- **somatopedie**
 - výchova a vzdělávání lidí se somatickým postižením
 - zahrnuje postupy a prostředky odpovídající vzdělávacím potřebám lidí s postižením mobility (na ortopedické či neurologické bázi) a lidí s chronickým či dlouhodobým onemocněním (těžší astma, těžší kardiovaskulární obtíže, poruchy metabolismu, těžké popáleniny apod.)
- **psychopedie**
 - výchova a vzdělávání lidí s postižením v oblasti mentálních funkcí
 - zahrnuje postupy a prostředky odpovídající vzdělávacím potřebám lidí s mentální retardací a/nebo s duševním onemocněním.
- **surdopedie**
 - výchova a vzdělávání lidí s postižením v oblasti sluchových funkcí
 - zahrnuje postupy a prostředky odpovídající vzdělávacím potřebám lidí nedoslýchavých, neslyšících, ohluchlých, lidí s tinnitem (ušní šelesty) atd.
- **logopedie**
 - výchova a vzdělávání lidí s postižením v oblasti narušení komunikačních schopností
 - postupy a prostředky odpovídající vzdělávacím potřebám lidí se širokou škálou komunikačních obtíží od běžných poruch výslovnosti po nemluvnost různé etiologie.
- **oftalmopedie**
 - výchovu a vzdělávání lidí s postižením v oblasti zrakových funkcí
 - postupy a prostředky odpovídající vzdělávacím potřebám lidí slabozrakých, nevidomých, a lidí s dalšími poruchami zrakového vnímání (poruchy binokulárního vidění, nystagmus, šilhavost, tupozrakost, diplopie ad.)
- **etopedie**

- výchovu a vzdělávání lidí s poruchami chování
- postupy a prostředky odpovídající vzdělávacím potřebám lidí s disociálním, asociálním a antisociálním chováním
- Speciální pedagogika se zaměřením na výchovu a vzdělávání lidí s kombinací více typů zdravotního postižení.
- speciální pedagogika se zaměřením na výchovu a vzdělávání lidí se specifickými poruchami učení (SPU). Zahrnuje postupy a prostředky odpovídající vzdělávacím potřebám lidí s dyslexií, dysgrafií, dysortografií, dyskalkulií, dyspraxií ad.
- speciální pedagogika se zaměřením na vzdělávání nadaných a talentovaných lidí.
- využití speciální pedagogiky se uplatňuje nejen v samotném pedagogickém procesu výchovy a vzdělávání lidí se zdravotním či sociálním znevýhodněním a lidí mimořádně talentovaných a nadaných, významným způsobem se podílí i na jejich celkové socializaci, případně resocializaci
- socializace je u každého člověka bez výjimky podmíněna jeho sociabilitou (individuální schopnost socializace)
- socializací se v nejširším slova smyslu rozumí celoživotní proces, v němž se člověk jako jedinec utváří v sociální bytost

Tradiční členění čtyř stupňů socializace v rámci české speciální pedagogiky definoval v sedmdesátých letech minulého století již dříve zmíněný prof. MUDr. Miloš Sovák (Renotiérová 2004: 22, upraveno, doplněno):

- **Integrace (z lat. integer - začlenění)**
 - vyjadřuje způsob začlenění v globálním společenském a pracovním prostředí, kdy člověk ke své (vždy relativní) samostatnosti a nezávislosti nepotřebuje žádná zvláštní individuální opatření ani institucionální podporu a pomoc
- **Adaptace (z lat. adaptacio - přizpůsobení)**
 - vyjadřuje způsob začlenění v širším společenském a pracovním prostředí, kdy člověk pro svou (vždy relativní) samostatnost a nezávislost potřebuje v určité míře využívat podpůrná opatření či individuální a/nebo institucionální podporu a pomoc
- **Utilita (z lat. utilis - potřebný, užitečný)**
 - vyjadřuje způsob začlenění do společenského prostředí, které může člověk realizovat za předpokladu celoživotní společenské ochrany a vysoce individuálně zaměřené podpory a pomoci.
- **Inferiorita (z lat. inferior - nižší)**
 - vyjadřuje absenci možnosti pracovního a společenského uplatnění pro velmi těžké, zpravidla vícenásobné zdravotní postižení, kdy člověk nemá vytvořeny ani

elementární sociální vztahy nebo v důsledku hlubokých změn zdravotního stavu došlo k jejich ztrátě

- člověk celoživotně a trvale potřebuje ochranu a péči
- pojem bývá vnímán někdy také jako synonymum pojmu segregace

Podobné materiály:

- [Sociální pedagogika - maturitní otázka](#)
- [Pedagogické projektování - společenské vědy](#)
- [Školství na území ČR - seminární práce](#)